

ZADRUGA.

Glasilo »Zadruške Zveze v Celju«.

Uredništvo in upravnništvo je v Schillerjevi cesti št. 3, 1. nadstropje v Celju. — Dopise blagovolište frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Naročnina se naj pošilja »Zadružni Zvezi v Celju«. — Ponatisi iz »Zadruga« so dovoljeni le tedaj, ako se navede vir.

Izhaja enkrat v mesecu. Zadruga, ki so član Zadruške Zveze v Celju, dobivajo list v dveh izvodih brezplačno. Zadrugniki v Zvezi udeleženi zadrug, društva in korporacije dobijo list za letno naročnino 2 kroni. Za vse druge naročnike stane list na leto 3 kroni.

Cena inseratom je naslednja: za 1kratno priobčenje ena cela stran 24 K, pol strani 16 K, četrt strani 10 K, osminka strani 6 K. — Za večkratno inseriranje primeren popust po dogovoru. Za 12kratno inseriranje popust 50 odstotkov.

Letni računski zaključki.

(Konec).*

V tej nam je vpisati med aktiva kot 1. točko dotično številko iz škontra posojil, kot 2. iz istega škontra že med dobiček v račun izgube in dobička vpisan znesek, kot 3. znesek dognan pri pregledu kontokorentne knjige (tako namreč imenujemo knjigo, v katerej imamo te zneske zabeležene). Ta znesek se mora strinjati z onim, ki ga dobimo, če odštejemo od vsote v lanski bilanci pod tem naslovom izkazane zneska in naloženega denarja (izdatki denarnega prometa) to, kar je bilo letos od nas zopet dvigneno (iz prejemkov denarnega prometa »vzdignjen naložen denar«).

To strinjanje je slično, kakor ono glede posojil. V škontru je vpisano na prvo lansko stanje (bilančno), potem letošnja posojila, potem skupno stanje, potem letošnja vračila, potem kot diferenca letošnje stanje. Prav tak izkaz bi se lahko naredilo za naložen denar, ako ga imamo pri raznih zavodih in prav tak izkaz nam omogoči napako zaslediti ako bi se iz kontokorentne knjige dognano stanje ne strinjalo popolnem z onim, ki ga doženemo iz lanske bilance in letošnjega prometa. Seveda velja to tudi glede izposojil.

K vsoti kapitala priračunamo še pod 3. točko konkorentne obresti, katere smo si izračunali, odnosno jih poizvedeli od zavodov, kjer imamo denar naložen.

Prehodne zneske (4. točko) dobimo tako-le: Letošnje prejemke (13. točka) in izdatke (9. točka) iz denarnega prometa primerjamo. Ako je izdatkov več, šteje razlika med aktiva, nasprotno pa med pasiva. Toda sedaj je treba pregledati še lansko bilanco. Ako ta nima prehodnih zneskov, vpišemo to diferenco takoj na dotično stran, če

se pa nahajajo v bilanci prehodni zneski, treba je razločiti, so li med aktivi ali med pasivi vpisani. V prvem slučaju sešteva se letošnja diferenca z njimi, a) ako je aktivna in vpiše vsoto med aktiva, če je pa letošnja diferenca b) pasivna, poiskati moramo razliko med njo in lansko (aktivno) bilančno številko, ter vpisati potem to razliko 1. med aktiva, če je bila postavka lanske bilance višja od letošnje razlike, 2. med pasiva, ako je bila lanska bilančna številka nižja od letošnje razlike.

V drugem slučaju, to je, ako so v lanski bilanci vpisani prehodni zneski med pasivi, seštevamo zopet letošnja diferenco z njimi, a) ako je pasivna in vpišemo vsoto med pasiva, če je pa b) letošnja diferenca aktivna, poiskati moramo razliko med njo in lansko postavko iz pasiv bilance, ter vpisati potem to razliko 1. med aktiva, ako je letošnja razlika višja, 2. med pasiva, ako je ta manjša ko dotična številka iz pasiv lanske bilance.

Ni nam treba naglašati, da pridejo potem-takem v bilanco prehodni zneski vselej le na eno stran, med aktiva ali med pasiva in da jih je treba prav tako, kakor druga aktiva ali pasiva škontrirati, to je na podlagi lanskega škontra (seznama) še ne poravnanih prehodnih zneskov, letošnjih izdatkov (ki so aktiva, kakor drugi izdatki na kapitalu n. pr. posojila, naloženi denar, efekti, inventar, zemljišča itd.) ter prejemkov (ki so pasiva, kakor drugi prejemki na kapitalu n. pr. deleži, hranilne vloge, izposojila itd.) sestaviti tudi za letos seznam vseh prehodnih, zneskov, to je proti povračilu od nas napravljenih plačil ali pa od nas prejetih tacihi zneskov (proti povračilu nam izročenih), toraj kratko nekako depozit. Vsota v tem seznamu zabeleženih številčk mora biti seveda enaka številki, katero postavimo v bilanco.

* Glej štev. 12 lanskega letnika »Zadruga«.

5. Inventar dobimo seštevaje številko iz lanske bilance z letošnjimi izdatki, odštevaje letošnje prejemke in odpis za obrabo, katerega smo že v računu izgube in dobička vpisali med izgubo.

6. točka je enaka s 7. točko dobička iz računa izgube in dobička.

7. Gotovino koncem leta (seveda tekočega) prepisemo iz denarnega prometa.

Ako imamo zemljišča, vpisati nam je med aktiva še ta za nakupno ceno, od katere moramo pa zaradi zmanjšane vrednosti odpisati primerne odstotke, katere nam je potem istotako kakor odpis od inventara vpisati v računu izgube in dobička med izgubo. Ako imamo efekte, vpisati nam je med aktiva končno njih kurzno vrednost na dan bilance, ter »viseče obresti« v našem slučaju 1996 K, ozir. 2000 K in 14 K.

Med pasiva pa vpišemo kot 1. točko »stanje koncem tekočega leta« (4. rubrika) iz škontra deleža, kot 2. pa iz istega škontra vsoto iz rubrike »dividenda, neizplačana koncem l. 1899.« ako posojilnica daje zares le »dividende« v pravem že pojasnenem zmislu besede, ako pa deleže obrestuje, potem vsoto zadnje rubrike »skupaj« tega škontra v katerem bi tudi take posojilnice nadpis »dividenda« lahko prenašale v obresti, kar je bolj pravilno.

3. točko dobimo iz škontra vlog, 4. iz škontra posojil, 5. smo si iz dotične knjige izpisali, oz. izračunali. Tudi glede 5. točke nam ni treba posebej naglašati, da se mora le ta strinjati z lanskim stanjem izposojil pomnoženim za letošnja posojila (prejemke iz denarnega prometa) ter zmanjšanim za letošnja vračila (izdatke iz denarnega prometa), glede obresti pa opomnimo, da mora ostati dotična rubrika prazna, ako je 6. na strani aktiv izpolnjena, nasprotno pa mora biti leta prazna, ako je 5. pasiv glede obrestij izpolnjena (v našem slučaju 3 K 25 v).

Glede 6. točke smo dali že pri 4. aktivni točki potrebna tudi za to (pasivno) stran zadostna pojasnila. Kot nadaljne točke se vpišejo tu tudi tista morebitna darila, oziroma nagrade, katere so dovoljene iz lanske leto izkazanega dobička, pa še ne vzdignena, že vzdignene ne pridejo v poštev; istotako tudi ne tista darila in nagrade, ki so se letos z ozirom na pričakovane vspehe, toraj ne iz lanskega dobička sicer dovolile, toda ne izplačale, ako jih nismo v računu izgube in dobička posebej kot izgubo vpisali in s tem dobiček zmanjšali.

Rezervo (7. točko) dobimo, seštevaje lanko v bilanci razvidno, prispevek iz lanskega dobička, letošnjo vstopnino in doneske zanjo 7. in 8. točko prejemkov in letos zanjo izračunane v 11. točki

izgube računa izgube in dobička, zapopadene (odštevaje morebitne iz nje pokrite izgube).

Konečno nam je k večem še omeniti, da bi posojilnica morala, če ima še kje kaj izgube ali dobička ali še kak aktivum ali pasivum, vpisati isto na primernem mestu. Ne bo se pa moglo pripetiti, da bi kaj iz računa izostalo, ako se pri sestavljanju računa vsako številko, katero se uporabi iz pripomočkov, ki smo jih zaradi sestavljanja računa položili pred se, zaznamuje s črtico. Vsaka številka mora biti potem načrtana, ker vsako moramo uporabiti, vsaka ima, in sicer v tem zmislu, kakor smo od vsake posamezne to povedali, svoj upliv na izid računa, kateri se končno pokaže na ta način, da mora prenos čistega dobička izračunanega v računu izgube in dobička točka 14 postavljen kot zadnja točka 8 med pasiva bilance imeti posledico, da smo dosegli tudi v tem računu, v bilanci (v stanju) ravnotežje, s katerim je pa naš račun končan.

Ponavljamo le še za tiste, ki so morebiti že pozabili, da smo v uvodu povedali, da se številke o katerih govorimo, ki jih pa nikjer ne najdemo, nadomestijo z ničlo.

Mislimo, da smo bili, kolikor je to mogoče pri stisnjeni obliki, katero smo morali dati temu navodilu, z ozirom na malo prostora, ki nam je bil na razpolago v »Zadrugi« dovolj jasni. Če pa le ena ali druga stvar morebiti eni ali drugi posojilnici ni povsem jasna, prosimo s tem vsako, in sicer tako kot berač kruha, da se po domače izrazimo, naj nas brez pomisleka in brez sramožljivosti vpraša. Stvar ostane pri nas tajna in dobi vsaka pismeni odgovor s potrebnimi pojasnili. Tako bode sebi koristila, koristila pa tudi nam, ker zamoremo pričujoče navodilo pozneje izdati morebiti v veliko širši obliki in nam bode toraj vsako vprašanje, ki nam doide, zelo hasnilo.

To morebiti bi k večjem še opomnili, da nismo zaman rekli, to ali ono se mora strinjati s tem ali onim. Da, mora čujemo vzdihovati marsikaterega knjigovodjo, kaj pa potem, če se noče? Potem se pa še celo mora — ponavljamo, ker pravilnost računa ni odvisna od volje števil, ampak od naše in ta gre nato, da se številke nam uklonijo.

Kako napako iskati, o tem daje že zdrava pamet potrebna navodila, kakor tudi o tem, kako jo sanirati, če ji ni mogoče priti na sled, ker je že zastarela. Le eno priliko naj damo! Posojilnica imela je v lanski bilanci izkazan 100.000 K hranilnih vlog in 4.000 K kapitalizovanih obresti, vkupej 104.000 K, letos je dobila 35.000 K, izplačala jih je pa 28.000 K, iz tega izračunamo letošnje stanje vlog z zneskom 111.000 K. Škontro pa pokaže, da se vjemajo vsote rubrik vloženo

in vzdigneno popolnem z našima številkama, kot stanje vlog koncem tekočega leta 111.200 K, ker je bilo stanje preteklega leta v škontru 100.200 K. Pregleduje škontre prejšnjih let vidimo, da se ta napaka vleče že dolgo let, in da ji ne moremo priti na sled. Tedaj nam ne preostaja nič drugega ko razliko, t. j. 200 K kot izgubo vsled pomote v vložnem poslovanji vpisati med izgubo računa in dobička, v bilanco pa postaviti 111.200 K hranilnih vlog.

To, da ima ena ali druga posojilnica svoj račun innače urejen, naj nobene posojilnice, ki se hoče po našem navodilu ravnati, ne moti, mogoče je tudi po drugi metodi račun sestaviti, našo pa smatramo za najbolj jednostavno in razumno, četudi smo ob marsikateri priliki že rekli, da peljejo sicer vsa pota v Rim in da je na razne načine mogoče urediti knjigovodstvo ter skleniti letni račun in bilanco.

Večje posojilnice, ki imajo uradno osobje in jim našega navodila treba ni, blagovolijo naj to, da smo ga kjub temu ponovno podali v »Zadruge«, oproščati s tem, da vtegne vendar le večini posojilnic biti zelo ljub ta naš poskus, dati popularno navodilo za sestavljanje računov, zlasti bode isti brezdvomno dobro služil vsem na novo ustanovljenim zadrugam.

Večje posojilnice naj bi ga toraj blagohotno presojale iz tega stališča in nam bodejo istotako zelo vstregle, ako nas bodo opozorile na to ali ono, kar se jim zdi morebiti manj jasno.

V tej nadi završimo to navodilo, želeč, da bi bili ž njim po svoje kolikor mogoče pripomogli k uspehu našega združništva.

Samooobsebi pa se razume, da smo vedno radi pripravljeni poslati katerega svojih knjigovodskih veščakov tudi k posameznim hranilnicam in posojilnicam in le prosimo, da se nam vse morebitne želje vedno pravočasno sporočajo.

Zapisnik o občnem zboru.

Mnogo zadrug bode imelo letos prvi-krat svoj redni občni zbor prj katerem se odobri računski zaključek itd.

Da bodo dotične zadruge pravilno sestavljale zapisnike o občnih zbora, ki se morajo spisovati kakor predpisuje § 34 združnega zakona od 9. aprila 1873 drž. zak. št. 70 ne morebiti na posamezne pole papirja, ampak v posebno nalašč zato določeno knjigo, kakoršno smo vsem zadrugam ob priliki ustanovitve tudi naročili, podajemo v naslednjem vzorcu, kako se naj taki zapisniki glasijo. Dotična sejna knjiga ima nadpis:

»Zapisnik za sklepe občnega zbora«. Glede sklicovanja občnih zbora opozarjamo na tozadevna določila pravil vsake zadruge.

Zapisnik

o prvem rednem občnem zboru »Hranilnice in posojilnice v _____, registrirane zadruge z neomejeno zavezo«. (Tu se zapiše cela firma zadruge, kakor je ista registrirana).

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Odobrenje računskega zaključka.
3. Eventuelna razdelitev čistega dobička (pri zadrugah, ki niso Raiffeisenovke).
4. Čitanje revizijskega poročila Zadrugne Zveze ter sklepi vsled istega.
5. Volitev načelstva (ako je v dotičnem letu na vrsti).
6. Volitev nadzorstva (oziroma računskih pregledovalcev).
7. Morebitna izprememba pravil (ako je potrebna).
8. Slučajnosti itd., itd.

(Opozarjamo, da se zamore pravoveljavno sklepati pri občnem zboru zadruge le o takih točkah, ki so bile pri sklicanju občnega zbora izrecno napovedane kot točke dnevnega reda).

Ob _____ uri otvori načelnik kot predsednik zborovanje, konstatuje da je bil občni zbor v zmislu § _____ pravil redno sklican ter da je isti v zmislu § _____ pravil sklepčen.

K točki 1. Načelnik poroča o delovanju zadruge v minulem letu itd., itd.

K točki 2. Imenom nadzorstva poroča o računskem zaključku g. _____.

Računski zaključek se na predlog nadzorstva enoglasno odobri.

K točki 3. Čisti dobiček se brez odbitka pridene rezervnemu zakladu. (Zadruge, ki niso Raiffeisenovke, lahko dovolijo nagrade funkcijonarjem ter darujejo iz čistega dobička za obče-koristne in dobrotelne namene, kar se potem pod to točko dnevnega reda specificirano navede v zapisniku; v poslednjem času vladajo pa tudi že glede Raiffeisenovk v tem oziru drugačni nazori, o čemur smo nekatere zadruge podučili že osebno, pri drugih pa se bode to zgodilo najkasneje ob priliki prve revizije; ostanek pa se pridene rezervnemu zakladu).

K točki 4. Načelnik, (ali knjigovodja, tajnik) prečita revizijsko poročilo Zadrugne Zveze v Celju od _____; isto se vzame z zadovoljstvom na znanje ter se sklene, ravnati se v bodoče po danih navodilih ter poročati Zadrugni Zvezi o odpravi nedostatkov v določenem roku

K točki 5. Volitev se vrši glasom §
pravil po listkih.

Oddanih je glasov.

Izvoljeni so:

Načelnikom g. (Ime, stan in bivališče) z glasovi
namestnikom » »

Kot udje načelstva:

g. (kako goraj) » »

itd., itd.

K točki 6. (Kakor pri volitvi načelstva). (V zapisnik naj se nikdar ne stavi morebiti sklep takole: »Načelnik in vsi stari udje načelstva (nadzorstva) se zopet enoglasno izvolijo«, ampak se naj imenoma navedejo vsi izvoljeni ter se pri vsakemu konstatuje, koliko glasov je dobil).

K točki 7. Zadrugnik g. predlaga, naj se spremenijo naslednje točke zadrugnih pravil in sicer:

§, ki se naj glasi v bodoče tako-le:
itd., itd.

Vsi ti predlogi se sprejmejo brez ugovora in se nasvetovana izprememba pravil enoglasno potrdi.

K točki 8. (Tu se lahko stavijo predlogi, kateri niso na dnevnem redu in se o istih poroča in sklepa kakor določajo pravila, pri prihodnjem občnem zboru).

Datum.

Podpis načelnika kot predsednika in dveh zadrugnikov, oziroma se mora podpisati zapisnik tako, kakor velevala pravila.

Opomba: Razume se, da za spisovanje zapisnikov niso predpisana nikaka zakonita določila, vendar priporočamo zadrugam, da se držijo pričujočega obrazca in navodil; starejše zadruge, ki imajo v rokah naš XIII. Letopis za leto 1902 opozarjamo na tozadevni poduk v istem na straneh 175 do 179.

Opravila v naših mlekarnah.

(Nadaljevanje).*

b) Izdelovanje surovega masla.

Velika večina mlekarskih zadrug, posebno v krajih, ki so od železnice oddaljeni ali ondi, kjer se pečajo ljudje v veliki meri s prašičjerejo, se peča z izdelovanjem surovega čajnega masla. Za mleko prejmejo koncem meseca zadrugniki nekoliko manj, ker navadno prejema posneto mleko nazaj, katero se vračuni okroglo po 2 vin. liter. Če se na ta način mleko predeluje, rabi se največ priprav in strojev, kajti sveže mleko se mora posneti, da se dobi sladka smetana.

Kako se dela?

Mleko se najprej zmeri ali zvaga ter zapiše v polo in knjižico, koliko ga je zadrugnik prinesel; nato se skrbno precedi, skozi dvoje sit (v novejšem času priporočajo še posebne pletenine). Mleko se mora posneti s posnemalnikom, (separatorjem, centrifugo), kateri posnema čisto, ako je gotova, določena toplota ali temperatura in se segreje mleko na 30–35° C; Segreva se v nalašč zato prirejenem grelniku; v parnih mlekarnah se pa segreje s paro v kotlu, ki ima dvojno dno.

Kakor rečeno, mleko mora imeti, da se čisto posname, gorkoto 30–35° C, to je ona gorkota, kojo ima mleko, ko se namolze. Če se vidi, da je temperatura (gorkota) nižja od 30° C, se pusti dalje časa med delom v grelniku, nasprotno pa se uredi, da teče hitreje skozi grelnik in se zato tudi več posname. Posnemalnik je vedno enakomerno goniti. Hitrost predpisuje navadno tovarna, pri kateri se posnemalnik kupi.

Omeniti moramo, da se gonijo posnemalniki z roko, z vodno močjo ali pa s parno močjo. Najbolje je, kjer je na razpolago vodna moč, ker pride najceneje.

Ko se vse mleko posname in je smetana skupaj, se jo mora ohladiti in sicer v zimskem času na 14–16° C, v poletju na 12–13° C. Tudi za hlajenje smetane se dobe mali hladilniki, kjer z vodo ali ledom ni mogoče dovolj hitro ohladiti. V uzornih mlekarnah pasteurizirajo tudi smetano.

Da se izdela fino čajno maslo, kakoršno se zahteva po mestih z okusom po mandeljnih (Buttergeschmack) mora se smetano nekoliko okisati, kar se stori s tem, da se jo pusti po letu 12 ur, po zimi pa 24 ur stati in kisati. Zadnji čas priporočajo posebne, v ta namen izgojene glivice za kisanje smetane. Vendar je treba dosti časa, da se pravilno vzgoje in vedno za en dan naprej pripravijo. Tudi glivice niso po ceni.

Ko je smetana ohlajena in dovolj skisana, dene se jo v pinjo, katero se poprej po zimi z gorko vodo (mlačnim kropom) splahne, po letu pa z mrzlo. Ko je smetana v pinji in pokrov na nji dobro pritrjen, se prične mesti na ta način, da se pinja goni vedno enakomerno, tako, da se sliši v pinji butanje; če bi se medlo prehitro, bi smetana ne padala po steni pinje, temveč ostala bi vedno na enem mestu vsled hitrosti, tudi bi se dolgo ne umetlo, ali pa sploh ne, sosebeno pri pinji »Viktoriji«, ki je samo sod brez vretena ali kake druge naprave. — Metenje trpi navadno okrog 3/4 ure. Kedaj je umeteno, bode vsak mlekar takoj vedel. Sicer je na pokrovu pinje (Viktoria) okence in ko je to okence popolnoma čisto, da se vidi skozi stekleno šipo,

* Glej 12. št. »Zadruge« z l. 1907.

na koji ni nikakega zrnca masla, takrat je ume-
teno in tudi maslo skupaj sprijeto, ter se sme
nehati.

Sedaj se umije s kropom gnetilnik, tvorila,
(modli za maslo) in lopatice, s katerim se pri-
jemlje maslo. Seveda se vse to orodje, predno
se rabi še enkrat poprej v čisti, hladni vodi
oplakne in ohladi. Če bi ne bile lesene stvari v
mrzli vodi ohlajene, se vsled toplote topi maslo
ter oprijema lesa. To je posebno važno vedeti v
poletju, ob času hude vročine.

Ko je vse to pripravljeno, se pinja odpre,
odtoči pinjenec ali pinjeno mleko skozi gosto
sito, da masleni drobcji, kateri bi sicer s pinjev-
cem odtekli, ostanejo na situ, da se nič masla
ne pogubi. Vse to maslo sita se dene na gne-
tilnik, h kateremu se pridene še toliko masla iz
pinje, kolikor ga prenese gnetilnik. Če se položi
preveč masla na gnetilnik, je nemogoče gnesti,
ker bi padalo med delom maslo na tla. Masla se
vzame le toliko, da se lahko lepo dela in gnete.
Pod gnetilnikom se maslo stisne, da odteka ondi
pinjenec iz njega, ki ostane v maslu. Seveda se
maslo med delom poliva s čisto, svežo vodo, da
se odpravi prav zadnje kapljice pinjenca iz masla.
Vedeti treba, da se rabi vode čim manj mogoče,
ker se lahko preveč opere in s tem tudi od-
vzame maslu oni fini masleni duh in okus. Po-
trebno pa je, da ima maslo njemu lastni okus
in duh, ki se od finega masla zahteva in če se
hoče za blago najvišjo ceno zahtevati; če pa tega
ni, se maslo veliko slabейše proda.

Kedaj je maslo dovolj zgneteno, se vidi, ko
ni v njem nikake mlečne ali vodene kapljice več.
Takrat je dobro. Sedaj se napravi kose, kakršne
se odpošilja ali $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$, 1 ali 5 klg. Navadno se
tehta, predno se položi v tvorilo (model). Sicer
si bode izkušen mlekar pripravil tako tvorilo, da
bode ravno pravo, ter bode držalo četrt, pol kg,
ali 1 klg. Tvorila imajo navadno izrezano kako
cvetico, n. pr. planinko; kak list; ime kraja, kjer
ima mlekarja sedež itd. Oblika tvoril je pravo-
kotna, nekatere mlekarne imajo tudi tvorila v
podobi čolna (dolga pa ozka). Maslo se v tvo-
rilo stlači z lopatico, da je povsod enakomerno
visoko in zadobi ono lepo obliko, kojoj ima tvo-
rilo izrezano; iz tvorila se spravi, da se z robom
tvorila udari malo ob mizo, tako odstopi maslo
od stene tvorila, nato se ga položi na pripravljen
pergamentni papir za maslo, se lepo, okusno za-
vije in pusti pri miru, da se popolnoma strdi in
postane trdo. V vročem poletju se vloži za nekaj
časa na hlad v spodnjo klet ali kar je še boljše,
v ledenico. Ko je popolnoma trdo, se šele vloži
v zaboj in odpošlje konsumentu ali odjemalcu.
Če bi se dejalo takoj mehko maslo v zaboj, se

prime papirja, se stisne ter se tako lepa oblika
popolnoma pokvari. Slabo, zanikrno odposlano
maslo, bi vrnil trgovec takoj, in škodo bi trpela
le mlekarja.

Važno je, da se hladi smetana vedno po
leti, kakor po zimi, v jednako temperirani vodi.
Mlekarna, ki nima ledenice in je navezana le na
vodo, pride v položaj ob času hude vročine, da
ni moč smetane shladiti na 12—13° C. Takrat
se umete mehko; maslo se slabo zgnete, postane
v njem voda ter pinjeno mleko; tako maslo se
takoj pokvari, postane žarko in mlekarja oziroma
zadruga zgubi dobro ime. Dobro ime je pa
največ vredno, če se enkrat zgubi, na novo se
težko pridobi. Na to naj pazijo naši zadrugniki
v mlekarnah.

Pametno je, stopiti s kom v dotiko, ki ima
ledenico, da jo proti odškodnini prepusti, da se
vsaj del smetane v nji ohladi, če ze ne vsa,
drugi del se pa hladi lahko v vodi; ko se pri-
pravlja metenje, zmeša se ono iz ledenice, ki je
bolj ohlajena, kakor ta v vodi skupaj; po dva-
kratni skušnji se lahko dožene, kolika množina
se naj hladi na ledu, da se bode dosegla po-
trebna temperatura. Večkrat bode kazalo mesti
še le drugi dan, zaradi kisanja, pa tudi radi časa,
da se bolje porabi (pri manjših zadrugah).

Če ni pri rokah ledu ali studenčnice, sam
hladilnik za smetano ne pomaga veliko, ker ti
hladilniki ne hlade tako nizko oziroma le par
stopinj nad mrzloto vode.

Masla se prodaja več vrst: čajno, namizno,
kislo, navadno kmečko in soljeno. Najvišja cena
je čajnemu maslu. Soliti bi se priporočalo maslo
zvezam, če bi preostajalo čez navadno potrebo,
katero bi se poslalo v daljne kraje. Soljeno maslo
ostane dalj časa nepokvarjeno. Pri nas to še ni
v navadi.

Učitelj v Trdivasi.

Poučna povest.

Prosto po nemškem izvirniku za Slovence priredil **)
(Nadaljevanje.)*

«Glej ga, glej, kako se zna zatajevati. Sli-
šala sem, da greš prihodnjo nedeljo v Družmirje
na veselico. Tam so bogata dekleta in bogato
ti potrebuješ; saj bi bila sramota, če bi Orehovo,
nekdanj najtrdnjša kmetija vsled tebe prišla na
boben.»

Franc je zapazil, za kaj se gre, hotel je od-
govoriti, a teta ga ni pustila do besede.

«Če nočeš sam v Družmirje iti, saj lahko
naš Urban s teboj gre. Ta ti bo že pomagal.
Si si že kako dekle izbral?»

*Glej lanski letnik »Zadruga«.

Franc je premišljeval, kako bi se najlažje rešil klepetave tete. Uvidel je, da je prišla po očetovem naročilu.

Teta pa je neprestano naprej govorila, ugibala posamezna dekleta, hvalila to, grajala ono hišo, z nobeno besedico pa ni omenila Zetečove Jerice.

Naposled je Franc začel: «Teta prihranite si Vaš trud. Če me oče ni mogel pregovoriti, da vzamem Zetečovo Jerico, me tudi Vi ne bode.»

Teta je bila kar presenečena, nato pa je s hlinjenim začudenjem zaklicala: «Kaj pa brbraš o očetu in Zetečovi Jerici? Jaz ne vem o ničemer. V Družmirju —»

«Pa jaz vem. Ni Vam treba lagati in se hliniti, saj nič ne pomaga.»

«Franc» je zavpila Rotnikova in udarila s svojo koščeno roko na mizo, «ali se ne sramuješ? Prišla sem semkaj in ti svetujem, a ti govoriš o laži in hlinjenju. Vidi se, da te je moški odgojil. Hočem ti le svetovati, kar tudi tvoja rajna mati ne bi mogla boljše.»

S predpasnikom si je jela brisati oči, kakor da bi hotela zakriti svojo ginjenost.

«Molčite mi o Vašem dobrem srcu. Poglejte to le brazgotino, moja rajna mati ni z menoj tako ravnala.»

«Ti nesramen fant, sedaj pa imam dovolj, radi mene se oženi s kom se hočeš, ti seveda hočeš Janezovo Marico, mojo deklo, pa to si izbij iz glave; če te še enkrat žnjo skupaj vidim, jo naženem s sramoto iz hiše», se je togotila županja, vstala, planila iz hiše in zaloputnila vrata za seboj.

«Tako je prav, sedaj se pokažeš v pravi luči», je klical Franc, kateremu je radi zadnje grožnje bilo prav tesno pri srcu za njo.

IX.

Nastopila je jesen. Trdavas je kakor izumrla, odrasli kopajo krompir, otroci, ki uživajo zlati čas počitnic, ga pobirajo in spravljajo v vreče in košare. Saj je krompir za Trdovaščane zlasti za revnejše, ravno tako važen pridelek kakor žito.

Le v občinski hiši vlada življenje. V dveh majhnih sobicah je stoloval Cesar, najvišji izmed Trdovaških vladarjev, s svojimi mnogoštevilnimi potomci. Kako je lahko vse spravil v te skromne prostore, je bita uganka — V ozki čumnati nasproti tem dvem sobicam je stanoval Janez Kosi.

Prijazno razmerje, v katerem sta medsebojno živela ta dva prebivalca v občinski hiši, se je krhalo. Čez vežo, ki je tvorila nekako skupno last obeh strank so švigale razne, ne baš prelaskave zabavljice.

«Ti misliš, da boš moj težko zaslužen denar pognal skoz grlo. Vsak trenutek hočeš kaj za jesti imeti. Čemu zapiješ podporo, katero Ti daje občina? Danes pa še hočeš celo denar imeti? Kaj Ti na um ne pade? Če si žejen, idi k studentu, Ti star pijanec!»

Razkoračeno je stal Cesar, pravcata podoba lenega, brezskrbnega življenja, med vratmi; njemu nasproti, slonel je ob vratih čumnate — Janez Kosi. Njegovo lice je bilo sivo, le nos temno-rudeč, trepetal je kakor šiba na vodi; glas ni bil človeškemu glasu, ampak hripavemu lajanju podoben.

«Cesar», je milo stokal, «že tri dni nisem poskusil žganja, tega ne morem več prinašati; lačen sem kakor volk in Ti mi ne maraš niti 5 vinarjev za kozarček žganja dati. Saj si bolj skop kakor naš župan Rotnik.»

Zadnje očitaje je vplivalo na Cesarja, vendar se je še obotavljal, rekoč: «Sam nimam denarja!»

«Ti lažeš, Tvoja žena se je ravno včeraj vrnila iz svojega beraškega potovanja in Ti si vse prodal Senčarju.»

«To je res, a on mi ne da denarja, ampak le pivo in žganje. Saj veš, da je on skopuh in oderuh.»

«Oderuh je, strela naj ga ubije», je stokal Janez.

Pri spominu na skupnega izkoriščevalca bi se kmalu pobotala, Cesar je še hotel naprej zabavljati čez Senčarja, kar dobi krepek sunek od vzadej pod rebra.

«O je», je zavpil in se obrnil. Za njim je stala majhna ženska, v raztrgani obleki, — njegova boljša polovica Lujza.

«Kaj», je vpila, «jaz sem težko hodila in težko nosila, a ti požeruh si spet vse zapravil!»

Prijela ga je in vlekla v sobo. Širokopleč mož pa je ubogal kakor majhno dete.

Še dolgo časa se je razlegalo po hiši glasno vpitje razjarjene žene, Cesar je le plaho in pohlevno odgovarjal.

Janezu je spet splaval njegov up po vodi, tuhtal je, kam bi se naj obrnil. Prihodnji hleb kruha je imel še le dobiti v treh dneh, prej ga ne dobi. Beračenje v Trdivasi bi bilo brezuspešno, do Šaleka je sicer samo pol ure, a tako daleč ne pride več. Naenkrat mu šine rešilna misel v glavo; zgrabi v kotu slonečo gorjačo, s težavo se je opotekal po strmih stopnicah in se napotil proti šoli.

Cvetko in njegova mati sta ravno sedela pri obedu, ko je Cvetko slišal, da se vežna vrata odpirajo, je vstal in se ne malo začudil, ko je zagledal Janeza Kosi pred seboj. Janez se

je ponižno odkril, globoko priklonil in začel: »Želim Vam srečno, novo leto, veselje, zdravje in dolgo življenje, potem pa sveti raj.«

Z začudenjem je poslušal učitelj voščilo.

»Ali niste pri pameti, Janez, danes še vendar ni novo leto?»

»Tako, še ni novo leto«, je mrmral Janez in neverjetno kimal z glavo.

»To menda sami veste, Janez, ob novem letu vendar ljudje krompirja ne spravljajo.«

»Tako, tako — to nič ne škodi. Vi mi lahko 50 vinarjev tudi danes date in potem mi ni treba še enkrat priti in novo leto voščiti.«

»Aha«, se je smejal Cvetko, »zdaj vem, kam pes taco moli, Sedaj še le razumem, zakaj je pri Vas oktober in januar ob enem. Vam primanjkuje denarja za žganje. Na to se ne zanašajte, da bi od mene denar za žganje dobili.«

Jezno je odvrnil Janez: »Da bi tistim ljudem jezik zgorel, kateri so lagali, da žganje pijem.«

Cvetko je že nameraval nekaj odgovoriti, pa njegova mati je posegla vmes in vprašala Janeza: »Kaj ne Janez, Vi ste lačni?«

»Da, gospa, zelo lačen.«

Hitro mu je prinesla Cvetkova mati meso in sočivje in mu pogrnila v veži. Skrajno zane-marjenega in umazanega pijanca ni upala peljati v kuhinjo.

Cvetko in mati sta šla v sobo, Janez pa je glasno s hripavim glasom molil molitev pred jedjo.

»Kako more človek tako globoko pasti? Sedaj moli molitev, katero ga je njegova mati naučila, nalašč tako glasno, da bi midva mislila, da je pobožen mož in mu dala denar, je omenila Cvetkova mati.

»Da, mati; kako žalostno je, da je ta mož, sin nekdanj najuglednejše in najpremožnejše hiše v vasi, tako daleč prišel. Sem Ti že pripovedoval, kako je do tega prišlo?«

Ko je mati vprašanje zanikala, ji je pripovedoval vse, kar je prvi dan od N. Korena zvedel.

»Mislim pa«, je pristavil, »da se še marsikateri kmet nahaja v krempljih oderuhov.«

»Moral bi se ustanoviti hranilnica in posojilnica (Rajfajznovka)« je pripomnila mati.

»Gotovo, tudi jaz sem že o tej stvari premišljeval, vendar še premalo poznam ljudi in razmere. Tudi bi menda sedaj naletel na hud odpor. — Naš pobožni gost je, kakor se mi zdi, gotov in grem ven k njemu, da ne bo še enkrat skrunil molitve.«

Zunaj se je Janez zahvaljeval ter proseč dvignil roke. Cvetko pa mu hitro odvrne: »Pu-

stite to, denarja itak ne dobite; pač pa dobite danes teden spet pri nas obed, a trezni morate biti in se boljše umiti.«

»Gospod učitelj, jaz sem si ravno britev izposodil«, se opravičuje Janez in si z desno roko briše umazano čelo.

»Na čelu se vendar nikdo ne brije.«

Z obupnim glasom odvrne Janez. »Saj vendar ne morem cel dan pred ogledalom stati, sicer niti nimam ogledala. — Podarite mi kako staro suknjo. Grozno me zebe, v tej raztrgani suknji ne bom dočakal spomladi.«

Cvetko se je posvetoval s svojo materjo. Obema se je smilil ubog raztrgan mož in radi tega je dobil ponošeno zimsko suknjo, katero si je moral takoj obleči. Pa ta previdnost je bila brezuspešna; Janez je naravnost tekel h Knezovi ženi, ki je prodajala in kupovala staro obleko ter mu je plačala za suknjo 25 vinarjev. Nato je hitel, kolikor je mogel, v Senčarjevo gostilno. Ves upehan je prišel tje, komaj toliko je imel, da je naročil kozarček žganja, katerega je v enem požirku izpil in zahteval drugega.

Pri oknu sta sedela dva tujca, ki sta ravno končala obed.

»Poglej, Stanko, to žrtev žganja«, je pripomnil mlajši starejšemu. »Kaj, ko bi ga naglo narisala, to bi bila zelo lepa karakteristična slika.«

»Ti imaš prav; začniva, kateri ga bo boljše zadel.«

Oba sta na to prigovarjala Janezu, naj se vsede k oknu in tam pol ure mirno sedi v ta namen, da ga bodeta narisala. Pijanec ju ni razumel in menil, da se norčujeta iz njega; ko sta mu pa naročila žganje in mu obljubila lepo nagrado, je privolil.

Marljivo sta risala umetnika, in ko sta bila gotova, sta primerjala slike.

»Kako krasno si Ti, Stanko zadel njegov top izraz v licu!«

»In Ti sključeno postavo in udrte oči! Ti si pač zmiraž zmagovalec, Dragotin.«

Brez zavisti sta primerjala svoje slike in se radovala nad svojimi uspehi. Ko sta se odpravljala, je oživel Janez in tirjal obljubljeno nagrado. Slikarja sta mu dala vsak po jedno krono in odšla.

Neverjetno je gledal Janez denar, saj že dolgo ni imel toliko denarja.

»Mirko, velik kozarec tropinovca, pa dober mora biti!«

S početka je mislil cel kozarec na enkrat izprazniti, a si je premislil in počasi užival žlahtno kapljico.

Cel popoldan je sedel v gostilni in pil. Vedno bolj in bolj je pozabil na sedanjo revščino in se zamislil v tiste čase, ko je še bil bogat kmet.

Ko je prišel zvečer Cesar v gostilno, mu je vpil nasproti: «Vendar, pij enkrat, danes sem prodal par prav pisanih volov. Le izpij, saj si ubog siromak.»

(Nadaljevanje sledi.)

Pomanjkanje denarja.

Zopet živimo v času, ko vsevprek toži o velikem pomanjkanju denarja. To občutijo najbolj denarni zavodi, osobito tudi denarne zadrage, saj tvorijo večje ali manjše središče denarnega prometa. Najbolj zadene to seveda one posameznike, ki se nahajajo ravno v denarnih stiskah in si morajo pri denarnih zavodih iskati pomoči, ki pa je v tako kritičnih časih premnogokrat ne najdejo ali pa le pod zelo neugodnimi pogoji. Ako hočemo preprečiti, da vsaj na združno organizacijo tako neprijazni položaji svetovnega denarnega trga ne bodo mogli učinkovati z vso svojo ostroščjo, moramo vedno za časa skrbeti, da si dobimo potrebnih sredstev. Vsak zadrugar bi moral v svoji okolici vedno delovati na to, da dobi njegov združni denarni zavod kolikor največ hranilnih vlog. Koliko denarja se po nepotrebnem potrat, ki bi bil lahko varno naložen, ako bi se v tem oziru od strani zadrugajev dovolj poučevalo in agitiralo pri ljudeh. V dobrih časih se preveč izda, v slabih časih pa se mora zato hočeš-nočeš trpeti pomanjkanja. Tukaj imajo torej zadrugarji še jako velik delokrog, v katerem lahko vrše socialno delo neprecenljive vrednosti. Ako bi vse zadrage vedno in dosledno delovale v tem smislu bi v časih splošnega denarnega pomanjkanja v njihovem področju izostala marsikatera neprijetnost.

Hišni hranilni nabiralniki.

Opominjanje k varčevanju ima le tedaj resen pomen, ako ob enem onemogočuje hranilcu zopet poseči po shranjenem imetku ali pa to vsaj otežkoči s fizičnimi ovirami ali moralnimi zadržki.

Sredstva, ki so bila izumljena v ta namen, so zelo mnogovrstna, toda nobeno ni imelo dosedaj trajnega uspeha. Vsa so bila omejena le na določene kroge, n. pr. stroške hranilne pušice, poštno-hranilnični sistem z znamkami za šolsko mladino, srečkovno društvo za posle in doživetno zavarovanje za imovitejše srednje stanove.

Tudi vzpodbujanja k varčevanju v posebne namene ni manjkalo. Pomislimo med drugim na listkovno nabiranje za počitniška potovanja ali pa na nabiralnike raznih dobrodelnih društev. Zanesljive naprave, ki naj bi vse sloje prebivalstva navajala shraniti denar, ki preostaja od vsakdanjih potreb, do zadnjega časa pač nismo imeli.

Pred kakimi šestnajstimi leti so začeli severno ameriški hranilni zavodi uvajati nek sistem, ki dosega ta namen. Uvedli so sistem hišnih hranilnih nabiralnikov.

Ta sistem obstoji bistveno v tem, da izroča hranilni zavod svojim vlagateljem ob enem z vložnimi knjižicami zaprte, zelo trpežno in čedno izdelane nabiralnike, njih ključke si pa pridržijo. Nabiralniki morajo biti tako narejeni, da ni mogoče vložnega denarja (kovanega ali papirnatega) na nobeden način več ven vzeti. Vlagatelj izroči napolnjen nabiralnik zavodu, ki ga v njegovi prisotnosti odpre, sprazni in spraznjeni znesek vpiše v vložno knjižico.

To je v kratkih besedah bistvo sistema, vendar pa bodi takoj povedano, da je vstvarila mnogoletna poraba v raznih krajih najrazličnejše oblike praktične izvedbe.

Skoro nemogoče je v kratkih potezah navedeno opisati vse različne načine, ki rešujejo ti-le vprašanja:

1. Kako prihajajo napolnjeni nabiralniki v zavod?

2. Kako poravnava zavod nabavne stroške za nabiralnike in pa upravne stroške?

Kar se tiče 1. vprašanja, je po največ uveljavljena določba, da prinašajo vlagatelji sami napolnjene nabiralnike v zavod. Večji zavodi imajo v ta namen svoj poseben šalter. V mnogih krajih prihajajo uslužbenci hranilnega zavoda ob določenih časih v hiše, spraznijo nabiralnike in izroče vlagatelju potrdilo (Švedska in Norveška). Vloga se obrestuje od dneva na potrdilu. Manjši zavodi lahko tudi poverijo iz praktičnih ozirov ta posel javnim funkcionarjem, n. pr. občinskim slugam, pismonošam itd.

To vprašanje je tudi tako mogoče rešiti, da določi hranilni zavod različne zaupne osebe, h katerim prinašajo vlagatelji svoje nabiralnike. Te zaupne osebe vpišejo spraznjeni znesek v dotični bančni konto. Vloga se seveda takoj obrestuje z obrestno mero dotičnega hranilnega zavoda. Za taka zaupna mesta so priporočljivi ne glede županov, občinskih tajnikov itd., posebno trgovci, ki so pri ravnanju z denarjem že vajeni, drugič pa ta posel tudi radi prevzemo, ker si s tem povečajo promet v svojih kupčijskih prostorih. Ta zadnji način je posebno pripraven za ustanovitev ekspozitur na deželi.

2. Kar se pa tiče vprašanja glede stroškov naj velja pred vsem pravilo, da najdejo nabavni stroški nabiralnikov in pa upravni stroški pri pravilnem ravnanju svoje pokritje v povečanju vložnega stanja. Nahajajo se zavodi, ki izročajo vsem vlagateljem, ki se za to zanimajo, nabiralnike brez kakoršne koli varščine, ali jih jim celo darujejo. Obstoja pa tudi dobro sredstvo za vsak zavod, da se obvaruje škode vsled pokvarjenja ali zgube nabiralnika. Vsak odjemnik nabiralnika mora namreč imeti minimalno vlogo, eventuelno do višine nabavne cene nabiralnika. Ta vloga, ki se pri mnogih zavodih nižje obrestuje kakor navadno vloge, pri mnogih celo nič ne, se vinkuluje v korist zavoda.

Če prinese vlagatelj nabiralnik nepoškodovan nazaj, se mu ta vloga oprosti.

Ako pa hoče zavod nabavne stroške slednjič na vlagatelje navaliti, tedaj stori to potom vinkulacije v zvezi z večletno neznatno amortizacijo.

Iz navedenega je razvidno, na kako mnogo vrstne načine je mogoče rešiti vprašanje glede stroškov. Vodstvo hranilnega zavoda pozna svoje občinstvo in bode vsak čas vedelo, kakšna politika je zanj najboljša. Omenjeno pa naj bode, da je dosedaj prebivalstvo povsodi, kjer se mu je nudil hranilni nabiralnik, poseglo z velikim veseljem po njem in se zavzelo brez predsodkov za ta novi sistem.

Vrednost sistema hišnih nabiralnikov je dvojna; privatno-gospodarska za hranilni zavod, ki se ga poslužuje, poleg tega pa tudi narodno-gospodarska.

Vsekako je bila prva zgoraj navedena točka, ki je povzročila nastanek in uvedbo tega sistema, in to gotovo pred vsem s trgovskega stališča, povečati obratni premet hranilnega zavoda. Obsežni sloji prebivalstva, ki so bili za zavod brezpomembni, se dovajajo sedaj hranilništvu, in čim več nabiralnikov se izda, tem bolj raste vložno stanje zavoda. Sistem hranilnih nabiralnikov pa ne vpliva samo na višino vložnega stanja, ampak tudi na kakovost. Mali vlagatelj je miren in zanesljiv, veliki pa nezanesljiv in neprilichen, ki pogosto sili zavod, da se pri določitvi obrestne mere nanj ozira, ako si ga hoče ohraniti. Ker pa obstaja ves vložni prirastek, ki ga prinašajo nabiralniki, iz preostalega denarja širših slojev, tedaj majhnih vlagateljev, se poveča naravnim potom stabilnost splošnega vložnega stanja.

Narodno-gospodarska korist sistema hranilnih nabiralnikov obstoji v tem, da dovaja ta naprava s posredovanjem hranilnic veliko množino denarja, ki je bila do sedaj raztrošena, vre-

jeni in narodno-gospodarsko koristni produkciji. Nabiralnik posrka ves denar, ki bi se sicer vsled slabotnosti in nerednosti posameznika porazgubil ali z drugimi besedami rečeno, ki bi se porabil za produkcijo opojnih pijač ali za druge take naprave, katerih z gospodarskega stališča nikakor ni pospeševati.

Kakor že rečeno, izvira sistem hranilnih nabiralnikov iz severne Amerike in je danes že vpeljan v več kot 4000 evropskih hranilnih zavodih. Ko je tam tekom šestnajstletne uporabe dokazal svojo sposobnost, začela je tudi Evropa posegati po njem — najprvo Švedska, Norveška in Danska. V teh deželah je hranilnik sedaj že popolnoma vdomačen, in v najzadnjem času se ga hočeta tudi Nemčija in Avstrija polastiti.

Skušnja je pokazala, da morejo le prav trpežni, dobri in prikupljivi izdelki trajno vplivati na štedljivost ljudstva. Slabi nabiralniki, ki ne morejo biti kos prometnim zahtevam, ne da bi trpeli na obliki in dobroti, škodujejo že v naprej resnemu značaju celega sistema.

Glede na uvedbo sistema hišnih hranilnih nabiralnikov v hranilnih zavodih bi bilo še omeniti, da ni potreba v to nikakih sprememb pravil ali dovoljenja s strani nadzorovalne oblasti. Tudi razmerje z davčno oblastjo ostane nespremenjeno. Potrebna je le neka gotova podvzetnost ter administrativno začetno poslovanje in hranilnik bode postal jedno glavnih sredstev povečanja prometa hranilnih zavodov in spolnjevanja njih narodno-gospodarskih namenov. Kajti pomen hranilnih zavodov obstoji v tem, da dajo priliko manj premožnim slojem majhne prihranke varno spraviti, jih plodonosno naložiti in polagoma povečati, s tem pa oživiti pri njih čut delavnosti in štedljivosti.

Vprašanje in odgovori.

Vprašanje 1. (Hran. in posoj. v L.) Ali se sme dati posojilo na življensko zavarovalno polico brez vsakega drugega poroštva?

Odgovor: Sme se že dati, vendar Vam zaradi varnosti tega ne priporočamo; terjajte vedno še poroštvo. Če pa tako posojilo izjemoma vendar dovolite, zahtevajte od dolžnika vedno tudi potrdila o rednem plačevanju zavarovalne premije, ker bi se sicer znalo zgoditi, da bi postala polica vsled nerednega plačevanja neveljavna in za Vas kot pokritje brezpomembna.

Vprašanje 2. (Posoj. v R.) Ali smeta dva registrovana uda načelstva potrditi oz. vidimirati prepis zapisnika v občnem zboru, pri katerem se je sklenila sprememba pravil?

Odgovor: Da. Glejte v tem oziru navodilo v XIII. Letopisu stran 179.

Vprašanje 3. (Hran. in posoj. v V.) Kam naj vknjižimo leta 1907 narasle obresti od denarja, ki je naložen pri »Zvezi«, ali samo v blagajniški dnevnik ali tudi kam drugam in v katero rubriko?

Odgovor: Kapitalizovanih obresti od naloženega denarja ni treba vknjiževati v blagajniški dnevnik, ampak samo v knjigo za naložen denar pod rubriko: v dobro. Natančneje Vas podučimo prilično ustmeno.

Vprašanje 4. (Posoj. v S.). Ali se naj zahteva pri zakonskih, da tudi žena dolžno pismo kot dolžnica sopodpiše?

Odgovor: Ni treba, ker mora potem žena tudi kot zadružnik pristopiti ter vplačati delež, kar je pa več ali manj zvezano s stroški, ker mora vplačati tudi pristopnino itd. Žena naj dolžno pismo pač vedno sopodpiše, ali ne kot dolžnik temveč kot solidarni porok in plačnik in se naj tudi imenoma navede v tozadevni rubriki med poroki v četrtem odstavku dolžnega pisma.

Vprašanje 5. (Hranil. in posoj. v P.) Prosimo pojasnila, kam se zapiše pri vinkuliranih vlogah tozadevna opomba?

Odgovor: Vinkulum se zapiše samo v glavni knjigi za hranilne vloge pod rubriko »Opomba«. V vložni knjižici pa na vidnem mestu samo opomba: »vinkulirano«.

Književnost.

Svitostov Premrou: Vtisi s prvega zadružnega shoda na Dunaju l. 1906 z ozirom na slovensko zadružništvo. Izdala in založila »Goriška zveza gospodarskih zadrug in društev« v Gorici. Obširno oceno iz strokovnjaškega peresa priobčimo prihodnjič.

Seznam jugoslovanskih zadrug,

ki so bile po izidu decemberske številke »Zadruga« registrovane v zadružnih registrih trgovskih sodišč oz. na novo ustanovljene.

Rajhenburg (Štajarsko, okrož. sod. Celje) Kmečka hranilnica in posojilnica v Rajhenburgu, registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

Mirna (Kranjsko, okrož. sod. Rudolfovo) Hranilnica in posojilnica na Mirni, registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

Št. Peter na Krasu (Kranjsko, dež. sod. Ljubljana) Kmečka hranilnica in posojilnica v Št. Petru na Krasu, registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

Doljni Muč (Dalmacija, okrož. sod. Split) Seoska blagajna za štednjo i. zajmove, zadruga uknjižena na neograničeno jamčenje.

Stobreč (Dalmacija, okrož. sod. Split) Seoska blagajna za štednjo i. zajmove, zadruga na neograničeno jamčenje.

Žrnovnica (Dalmacija, okrož. sod. Split) Seoska blagajna za štednjo i. zajmove, zadruga uknjižena na neograničeno jamčenje.

Sv. Urban nad Ptujem (Štajarsko, okrož. sod. Maribor) Hranilnica in posojilnica pri Sv. Urbanu nad Ptujem, registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

Fuškalin (Primorsko, okrož. sod. Rovinj) Fuškalinško društvo za štednjo i. zajmove, registrovana zadruga na neograničeno jamčenje.

Lokve (Primorsko, dež. sod. Trst) Kmečka hranilnica in posojilnica v Lokvi, vpisana zadruga z neomejenim poroštvom.

Vrvani (Primorsko, okrož. sod. Rovinj) Vrvarsko društvo za štednjo i. zajmove, registrovana zadruga na neograničeno jamčenje.

Medno (Kranjsko, dež. sod. Ljubljana) Strojna zadruga v Mednu, registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Savljje (Kranjsko, dež. sod. Ljubljana) Strojna zadruga v Savljah, registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Vače (Kranjsko, dež. sod. Ljubljana) Ljudska hranilnica in posojilnica v Vačah, registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

Cerklje (Kranjsko, dež. sod. Ljubljana) Kmečka hranilnica in posojilnica v Cerkljah pri Kranju, registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

Sv. Lovrenc na Dr. polju (Štajarsko, okrož. sod. Maribor) Ljudska hranilnica in posojilnica pri Sv. Lovrencu na Dr. polju, registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

Sv. Peter na Medv. selu (Štajarsko, okr. sod. Celje) Hranilnica in posojilnica v Sv. Petru na Medv. selu, registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

Trebnje (Kranjsko, okr. sod. Rudolfovo) Hranilnica in posojilnica v Trebnjem, registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

Dolina (Primorsko, dež. sod. Trst) Kopališčno društvo po Kneippovem načinu v Dolini pri Trstu, vpisana zadruga z omejenim jamstvom.

Igrane (Dalmacija, okr. sod. Split) Seoska Blagajna za štednjo i. zajmove, zadruga uknjižena na neograničeno jamčenje.

Postire (Dalmacija, okr. sod. Split) Seoska Blagajna za štednjo i. zajmove, zadruga uknjižena na neograničeno jamčenje.

Biovičino Selo (Dalmacija, dež. sod. Zadar) Srpska zemljoradnička zadruga, protokolirano udruženje sa neograničenim jamstvom.

Kukljica (Dalmacija, dež. sod. Zadar) Potrošno-obrtna zadruga, registrirana na ograničeno jamčenje.

Kuli (Dalmacija, dež. sod. Zadar) Uljarska zadruga na ograničeno jamčenje.

Lišane-Ostrovica (Dalmacija, dež. sod. Zadar) Seoska blagajna za štednjo i. zajmove, uknjižena na neograničeno jamčenje.

Pago (Dalmacija, dež. sod. Zadar) Zemljoradnička zadruga uknjižena na neograničeno jamčenje.

Stara Novalja (Dalmacija, dež. sod. Zadar) Ribarska zadruga, registrirana na ograničeno jamčenje.

Zemunik (Dalmacija, dež. sod. Zadar) Potrošno-obrtna zadruga uknjižena na ograničeno jamčenje.

Dobova (Štajarsko, okr. sod. Celje) Kmečka posojilnica za župnijo Dobova pri Brežicah, vpisana zadruga z neomejenim poroštvom.

Sveti Lenart (Štajarsko, okr. sod. Maribor) Glavna hranilnica in posojilnica Slovenskih goric, registrovana zadruga z neomejeno zavezo v Št. Lenartu na Štajarskem.

Blažiči (Primorsko, dež. sod. Trst) Gospodarsko trgovačko društvo v Blažičih registrovana zadruga na ograničeno jamčenje.

Kornič (Primorsko, okr. sod. Rovinj) Korničarsko društvo za štednjo i. zajmove, registrovana zadruga na neograničeno jamčenje.

Socerb (Primorsko, dež. sod. Trst) Konzumno društvo v Socerbu, vpisana zadruga z neomejeno zavezo.

Maribor (Štajarsko, okr. sod. Maribor) Spodnje-Štajarska ljudska posojilnica v Mariboru, registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

Mošnje (Kranjsko, dež. sod. Ljubljana) Kmetijsko društvo v Mošnjah, registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

Novigrad (Dalmacija, dež. sod. Zadar) Gospodarska blagajna za štednjo i. zajmove za občino Novigradsko, uknjižena na neograničeno jamčenje.

Zadružne in gospodarske vesti.

»Splošna zveza avstrijskih kmetijskih zadrug« je poslala »Zadružni Zvezi v Celju« z dne 28. jan. 1908 nastopno pismo: Kot naslednica »Zveze slov. posojilnic v Celju« zre Vaša cenjena »Zveza« sedaj na 25 letno zadružno delovanje. Ob tej priliki, ko Vam k doseženim vspehom častitamo, se v imenu zadružne misli najto-pleje zahvaljujemo vsem onim možem, kateri so si pridobili za ustanovitev in vodstvo te »Zveze« in v njej združenih zadrug tako dolga leta do sedaj izvanrednih zaslug. Ne dvomimo, da Vam bo prinesla tudi prihodnost pri vstrajnem zasledovanju in nadaljnjem širjenju idej, na katerih sloni Vaše delo, bogatih in lepih vspehov.

Z zadružnim pozdravom

»Splošna zveza avstrijskih kmetijskih zadrug«,

zastopnik

Störck l. r.

Kazalo k pretečenemu letniku »Zadruge« je pri-loženo današnji številki.

Vse članice ponovno uljudno prosimo, da nam pošljejo po dva iztisa svojega računskega zaključka, kadar je isti dotiskan. One zadruge, ki računskega zaključka ne pustijo tiskati, prosimo, da nam napravijo po dva prepisa na tiskovini obrazec F ter nam ista dopošljejo, kakor hitro je letni račun odobren od ob-čnega zbora.

Zadruge opozarjamo, naj naznanjajo občne zборе, kolikor je to z ozirom na okolnost, da je »Zadruge« me-šečnik, mogoče, tudi v našem listu. Istotako naj objav-lyajo zadruge, zlasti pa večje in starejše posojilnice svoje bilance v našem listu.

Vse naše stare in nove naročnike prosimo, naj nam naročnino nemudoma poravnajo po položnicah poštne hranilnice, katere smo priložili januarski številki Zadruge. Naročnine, ki je tako nizka, da jo pač lahko vsakdo zmore, naj ne ostaja nihče dolžan vsaj stro-kovnemu listu. Režija, ki nam jo povzroča izdajanje lista, je velika in zaradi tega moramo strogo gledati na to, da naročnino izterjamo. Neljubo bi nam bilo, ako bi morali izterjovati zaostanke drugače, kakor potom takih prijaznih opominov.

Zaradi obilice gradiva smo morali odložiti za prihodnjo številko nekaj aktualnih člankov in prosimo cenjene gg. sotrudnike, da nam ne zamerijo ter da imajo z nami nekoliko potrpljenja. Vse pride na vrsto.

Za povzdigo štajerskega ribarstva je osnovala štaj. kmet. družba v Andritz-Ursprungu že pred dalje časom zavod za rejo rib, ki je prvi te vrste v Avstriji. Ta gospodarska panoga je pa pri nas vobče še zelo nerazvita.

O zadružnem mlekarstvu na Kranjskem piše »Österreichische landwirtschaftliche Genossenschafts-press«, glasilo »Splošne zveze avstrijskih kmetijskih zadrug« na Dunaju, v 25. št. z dne 4. grudnia 1907. leta sledeče: »Iz Kranjske poroča potovalni učitelj g. Legvart, da se je ustanovilo 21 novih mlekarških zadrug. Torej šteje ta majhna deželica že 71 takih podjetij. Pri mnogih so deleži nepričakovano nizki, 4, 5, 6, da celo 1 in 2 K; istotako je presenetljivo, kako neznatne količine obde-lavajo te majhne zadruge, ki imajo 106 zadružnikov s 118 deleži, a obdelajo samo 15000 litrov mleka na leto, torej povprečno dnevno 40 litrov! Število teh majhnih zadrug (Zwerggenossenschaften!) je prav zdatno in je prav na mestu bojazen, da mora radi teh okolnosti trpeti kakovost pridelkov, ali da vsaj ne more doseči iste stopinje popolnosti, kakor bi bilo želeli.

Šola za kmetijsko zadružništvo v Darmstadtu. Na tem zavodu se vrši sedaj tretji šestmesečni tečaj. Izmed mnogoštevilnih priglasencev jih je vzprejelo vodstvo 39, med temi je 9 Avstrijcev (3 Slovenci, 3 Čehi in 3 Nemci), Zavod je ustanovila in ga tudi vodi in vzdržuje »Državna zveza kmetijskih zadrug v Nemčiji«; torej je zavod last te zveze. To je velike važnosti, kajti s tem je zagotovljeno, da se ne goji samo teoretična stran, temveč se posveča mnogo pozornosti tudi praktični izobrazbi obiskovalcev.

Poročajte tudi onim političnim časnikom ki so v delokrogu zadruge najbolj razširjeni, o dogodkih na občnih zbiorih zadrug, o ciljih in delovanju zadrug! Taka poročila sprejme vsak list rad in bodo služila razšir-jenju in krepljenju zadrug.

Pregledovanje mleka. Mednarodni mlekarški shod v Haagu na Nizozemskem je storil sledeč sklep: 1. Povsod se mora uvesti živinozdravniško, kemično in bakteriološko pregledovanje mleka. 2. Hlevi se morajo zidati po zdravstvenih predpisih. 3. Hleve in živino naj pregle-dujejo nalašč zato nastavljeni nadzorniki vsake 3 mesece.

Kmetijsko zadružništvo v Nemčiji. Stanje dne 1. oktobra 1907: 21.111 kmetijskih zadrug in sicer: 14.156 denarnih, 2.059 nakupovalnih in prodajalnih, 3.071 mlekarških in 1825 raznih drugih zadrug. Nedenarne zadruge tvorijo torej že tretjino vseh kmetijskih zadrug (6.955 nedenarnih in 14.156 denarnih zadrug). V vseh teh kmetijskih zadrugah je združenih 1.700.000 čla-nov, med temi je 1.200.000 samostojnih kmetov. To še ni niti polovica vseh samostojnih kmetov v Nemčiji, torej ima v tej državi tudi zunanji razvoj kmetijskega zadružništva še jako velik delokrog.

»Moravska agrarna in industrijalna banka« z delniško glavnico 2 milijonov kron se je ustanovila v Brnu. Banka ima namen pospeševati kmetijske koristi, zlasti kmetijsko industrijo.

Zadruge za naselbine kmetijskih delavcev mi-slijo ustanoviti veleposestniki na vzhodnem Pruskem. Pa tudi drugod v Nemčiji se bavijo z vprašanjem, kako organizirati take zadruge. To vprašanje bo tudi za nas zanimivo.

Vinski pridelek v državi Uruguaj (Južna Amerika) je znašal po poročilu avstrijsk. konzulata v Montevideu 81.635 hl rdečega in 432 hl belega vina. Površina vino-gradov znaša 4.322 ha.

Vina se je pridelalo lanskega leta v Italiji 56.626.000 hl. Lanski vinski pridelek v Italiji je imeno-vati velikansk.

Izvoz sira v Švici je znašal za mesec sept. 1907 25.823 meterskih stotov. Izkupilo se je zanj 4.944.252 fr., tedaj povprečno za cent 191 frankov. Leta 1906 je zna-sala povprečna cena 183 frankov.

Zimsko zelje. Pri goriški deželni trtnici se dobe sadike zimskega zelja po 40 vinarjev stotino. Presajajo se lahko sedaj, ako vreme dopušča ali pa meseca februarja.

Tvornico za konserve rib hočejo osnovati na Reki. V ta namen hočejo uvesti v Kvarnerskem zalivu ribarjenje s parobrodi.

Zadružne kuhinje. V Budimpešti se je nedavno združilo 70 družin za ustanovitev zadružne kuhinje. Več takih zadružnih kuhinj je v Londonu, mnogo pa v Zjed. državah Severne Amerike, kjer obstoje tudi stanovanjske zadruge.

O razvitku slov. zadružništva, posebej raiff-eisenovk je priobčila dunajska »Österr. landw. Genossen-schaftspress« dne 19. dec. 1907 iz peresa g. Lapajneti lep članek, v katerem se spominja zaslug slovenskih zadrugarjev, posebej še g. Mihaela Vošnjaka.

Na c. kr. poljedelski visoki šoli na Dunaju se vrši od 24. do 29. februarja poučni tečaj za kmetovalce. Vrše se predavanja, demonstracije, izleti in pogovori. Ta tečaj se vrši že 14. leto in je od leta do leta bolj obiskan.

Zadružništvo na dunajski poljedelski visoki šoli. Naučno ministrstvo je sklicalo 11. t. m. komisijelno razpravo za ustanovitev zadružnega tečaja na omenjeni visoki šoli. Vabljeni so bili tudi zastopniki Splošne zveze avstr. kmetijskih zadrug.

Poučni tečaj za blagajnike kmetijskih zadrug je priredila »Hrvatska poljedelska banka« od 2. do 12. dec. minulega leta. Tečaja se je udeležilo 10 blagajnikov iz 19 zadrug.

Splošen shod bulgarskih gospodarskih društev se je vršil minul mesec. Na shodu je bilo zastopanih 270 društev. Shod je bil zelo buren: jedna stranka je hotela srednjo zvezo vseh gospodarskih društev brez izjeme, druga pa le osrednjo zvezo denarnih zavodov. Do sporazuma ni prišlo.

Čebelarstvo na Sp. Štajerskem. Kakor je po-kazalo poročilo tajnika »Slov. čebelar. društva za Sp. Štajersko«, g. nadučitelja Sivke, šteje danes to društvo 20 podružnic z okrog 500 člani. Lani so nabrali društve-niki, ki imajo vzimljenih 2530 ljudstev s premakljivimi in 1530 z nepremakljivimi sati, 12.930 kg medu in 393 kg voska. Neorganiziranih je še okoli 1276 čebelarjev z 2207 panji.

„Denarna centrala Zadrúžne Zveze v Celju“

izkazuje z 28. januarjem 1908 naslednji denarni promet in bilanco:

Stanje deležev koncem leta 1907	K	118.480'—
Vplačani deleži	»	1.310'—
Skupaj	K	119.790'—
Izplačani deleži	»	—'—
Stanje deležev	K	119.790'—
Stanje pasivnih tekočih računov		
koncem leta 1907	K	1.917.285'67
Prejeti pasivni tekoči računi	»	184.652'10
Skupaj	K	2.101.937'77
Vzdignjeni pasivni tekoči računi	»	75.355'75
Stanje pasivnih tekočih računov	K	2.026.582'02
Stanje aktivnih tekočih računov		
koncem leta 1907	K	1.735.719'33
Izplačani aktivni tekoči računi	»	111.352'63
Skupaj	K	1.847.071'96
Vrnjeni aktivni tekoči računi	»	172.832'47
Stanje aktivnih tekočih računov	K	1.674.239'49
Gotovina, poštna hranilnica in na-		
ložbe	K	459.692'—
Denarni promet je znašal v januarju:		
prejemki	K	803.148'35
izdatki	»	783.324'89
Skupni denarni promet toraj do		
28. januarja 1908	K	1.586.473'24

Vabilo

na

občni zbor

„Posojilnice v Trbovljah,“

registrirane zadruge z neomejeno zavezo“,

ki se vrši

v četrtek, dne 13. svečana 1908 ob 3. uri
popoldne v posojilniški pisarni.

[Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zad. obč. zbora.
2. Poročilo načelstva.
3. Čitanje revizijskega poročila.
4. Odobrenje računov.
5. Razdelitev čistega dobička.
6. Volitev načelstva.
7. Volitev računskih pregledovalcev.
8. Slučajnosti.

Načelstvo.

Vabilo

k

rednemu občnemu zboru

„Hranilnice in posojilnice v Šmarjeti pri Rimskih Toplicah,“
registrirane zadruge z neomejeno zavezo“,

kateri se bode vršil

v nedeljo, dne 9. februarja 1908 ob
9. uri dop. v posojilniških prostorih

s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva.
2. Odobrenje računskega zaključka pro 1907.
3. Čitanje revizijskega poročila Zadrúžne Zveze.
4. Slučajnosti.

Načelstvo.

Vabilo

na

občni zbor

„Posojilnice v Gornji Radgoni“,

ki se vrši

v ponedeljek, dne 10. svečana 1908 ob
8. uri predp. v posojilniških prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Potrjenje letnega računa za leto 1907.
3. Razdelitev čistega dobička.
4. Čitanje revizijskega poročila Zadrúžne Zveze.
5. Slučajnosti.

Ako bi pri prvem občnem zboru ne bilo navzočih
zadostno število udov, vrši se ob 9. uri predpoldne istega
dne drugi občni zbor, ki je sklepčen pri vsakem številu.

Vabilo

k

rednemu občnemu zboru

„Hranilnice in posojilnice v Selnici ob Dravi,“
registrirane zadruge z neomejeno zavezo“,

v nedeljo, dne 9. februarja 1908 ob
3. uri predp. v posojilniških prostorih

s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva.
2. Odobrenje računskega zaključka pro 1907.
3. Volitev enega odbornika in treh članov nadzorstva.
3. Slučajnosti.

Načelstvo.

Vabilo

k

rednemu občnemu zboru

»Hranilnice in posojilnice v Poljčanah,
registrovane zadruge z neomejeno zavezo«.

ki se vrši

v nedeljo, 13. februarja 1908 ob 3. uri popoldne v gradnih prostorih

z naslednim dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva.
2. Odobrenje računskega zaključka za leto 1907.
3. Čitanje revizijskega poročila Zadružne Zveze ter ukrepi vsled istega.
4. Nadomestna volitev načelstva.
5. Slučajnosti.

Načelstvo.

Vabilo

k občnemu zboru

„Posojilnice za sodni okraj Velikolaški ter okolico,
registrovane zadruge z neomejeno zavezo“,

ki se bode vršil

v nedeljo, dne 16. februarja 1908 ob
2. uri pop. v posojilničnih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in potrjenje letnega računa.
2. Razdelitev čistega dobička.
3. Čitanje revizijskega poročila Zadružne Zveze.
4. Volitev nadzorstva.
5. Slučajnosti.

Načelstvo.

Vabilo

k

rednemu občnemu zboru

»Hranilnice in posojilnice v Št. Pavlu pri Preboldu,
registrovane zadruge z neomejeno zavezo«

ki se bode vršil

v nedeljo, 16. februarja 1908 ob 9. uri
predpoldne v posojilniških prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Odobrenje računskega zaključka pro 1907.
3. Čitanje revizijskega poročila Zadružne Zveze in ukrepi vsled istega.
4. Nadomestna volitev v načelstvo.
5. Slučajnosti.

Št. Pavel pri Preboldu, 25. januarja 1908.

Načelstvo.

Vabilo

na

2. redni občni zbor

»Hranilnice in posojilnice pri Sv. Tomažu pri Ormožu,
registrovane zadruge z neomejeno zavezo«

ki se bode vršil

v nedeljo, dne 10. svečana 1908 ob 3. uri popoldne
v hiši št. 12 pri Sv. Tomažu pri Ormožu.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Potrditev računskega zaključka pro 1907.
3. Volitev načelstva in rač. pregledovalcev.
4. Slučajnosti.

Načelstvo.

Vabilo

na

redni občni zbor

»Posojilnice v Mariboru«

ki bode

v nedeljo, dne 9. svečana 1908 ob
2. uri popoldne v zadružni pisarni

s sledečim sporedom:

1. Poročilo ravnateljstva.
2. Poročilo nadzorništva.
3. Sklepanje o uporabi čistega dobička.
4. Volitev ravnatelja.
5. Volitev dveh oziroma treh članov ravnateljstva.
6. Volitev nadzorništva.
7. Čitanje revizijskega zapisnika Zadružne Zveze.
8. Razni predlogi.

MARIBOR, dne 25. prosinca 1908.

Načelstvo.

Vabilo

k

rednemu občnemu zboru

»Hranilnice in posojilnice v Lembergu,
registrovane zadruge z neomejeno zavezo«.

ki se bode vršil

v nedeljo, 16. februarja 1908 ob 2. uri pop. v posojilniških prostorih

s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva.
2. Odobrenje računskega zaključka pro 1907.
3. Čitanje revizijskega zapisnika Zadružne Zveze ter ukrepi vsled istega.
4. Slučajnosti.

Načelstvo.

Priznано najboljšę

sejalnice vnoviĉ zboljšanega sestava „Agrikola“,jeklene pluge,
brane, valjarje,**kosilnice** za travo, deteljo in Źita,obraĉalnike, stroje za grabljenje sena in Źita,
stiskalnice za seno, slamo, grozdje in sadje,

hidravliĉne stiskalnice,

stroje za meĉkanje in robkanje grozdja,

☞ mline za sadje, škropilnice ☞
☞ za trte in druge rastline, ☞

stroje za sušenje sadja in soĉivja,

vrtilne pumpe za gnojnico,

izdeluje in razpošilja v najnovejših, odlikovanih sestavih

Ustanov. 1872.

PH. MAYFARTH & Co.,

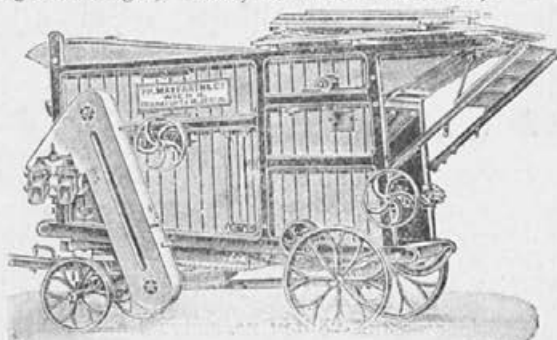
1050 delavcev.

tvornice kmetijskih strojev, livarne in parne fuŹine **DUNAJ 2/i, Taborstrasse št. 71.**

Odlikovan z nad 600 zlatimi, srebrnimi kolajnami i. t. d.

Obširni ceniki s podobami brezplaĉno.

Zastopniki in preprodajalci se išĉejo.

mlatilnice s patentovanimi teĉaji, prirejenimi za kolobarno mazanje (Rollen-Ringschmierlager), roĉne, na vitel in motorne,**vitlje za vpreŹno Źivino,**

stroje za snaŹenje Źita, trijerje, stroje za robkanje koruze,

stroje za rezanico s patentovanimi teĉaji, prirejenimi za

kolobarno mazanje, da jih je moŹno goniti povsem lagotno.

Stroje za rezanje repe, mline za debelo moko, stroje za parjenje

krme, peĉi za Źtedljne kotle in vse druge kmetijske stroje

ÚSTŘEDNÍ BANKA **ČESKÝCH SPOŘITELEN****(Osrednja banka ĉeških hranilnic)****PODRUŹNICA V BRNU**
Ferdinandova ulica 29.**Centrala v Pragi****PODRUŹNICA V TRSTU**
Piazza del Pontarosso 3.**PODRUŹNICA V LDOVU**
ulica Karola Ludvika b. 33.**I. Ovocna ulica 15.****PODRUŹNICA NA DUNAJU**
I. Wipplingerstrasse 22.

Izvršuje vsakovrstne banĉne transakcije: Tekoĉe raĉune. Uloge. Vrednostne papirje. Eskomptuje menice denarnih zavodov. Obĉinska, komunalna in okrajna posojila. Valute, devize, inkaso in izplaĉila. Financiranje gradenj javnih korporacij.

Izdaja in prodaja 4% banĉne zadolŹnice, katere se zamorejo uporabljati glasom zakona za nalaganje denarja sirot, dalje kot fondi, kavcije itd.

ODDELEK za VADIJE in KAVCIJE.**Natanĉneja pojasnila daje ravnateljstvo.**

Pri gnojenju travnikov, deteljišč in žita ne smemo opustiti poleg gnojenja s Tomasovo žlindro, superfosfatom in kostno moko

gnojenje s kajnitom ali 40% kalijevo soljo.

Pojasnila o teh, kakor tudi drugih gnojilih daje brezplačno:

**kmetijska pojasnjevalnica kalijevega
sindikata Gradec, Raubergasse 11.**

Kalijeva gnojila se dobivajo:

pri c. kr. kmetijski družbi v Gradcu,
pri c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani,

pri tvrdki

„MERKUR“

P. Majdič, Celje

in pri drugih tvrdkah.

Zvezna tiskarna v Celju ▲ Schillerjeva cesta št. 3

izvršuje vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela od navadne do najmodernejše oblike. Ker je bogato založena z najnovejšimi okraski ter opremljena z motornim, oziroma električnim obratom, lahko izvršuje največja dela v kratkem času okusno, točno in ceno.

VSE PO KONKURENČNIH CENAH!

ZVEZNA TRGOVINA, Celje, Rotovška ul. 2

priporoča sl. posojilnicam, hranilnicam in zadrugam založne tiskovine po znižanih cenah:

	100 pol oziroma komadov	K
Obrazec A. Blagajniški dnevnik	kolek	5 [—]
B. Konto za posojila		7 ²⁰
C. Konto za hranilne vloge	kolek	7 ²⁰
D. Konto za združne deleže		5 [—]
E. Razdelnik izdatkov		6 ⁴⁰
F. Razdelnik prejemkov		6 ⁴⁰
G. Imenik društvenikov (register)		6 ⁴⁰
H. Denarni listek		1 [—]
I. Listek vzdignjenih hranilnih vlog		1 [—]
K. Referatna pola za dolžnike		1 ²⁰
L. Poročevalna pola za dolžnike		5 [—]
M. Opomin ostalih obresti		1 [—]
N. Računski listek za posojila		1 [—]
O. Konto hranilne vloge		7 [—]
P. Konto deleži in dividenda	za sklepanje računov	7 [—]
R. Konto posojila		7 [—]
S. Izkaz o neposrednih pristožbinah		4 [—]
T. Računski zaključek		7 [—]
Dolžno pismo		6 [—]
Navodilo kako sestavljati letne račune	komad	—30

	100 pol oziroma komadov	K
Opravični zapisnik		5 [—]
Menice, slovenske		4 [—]
Skadenčna knjiga za menice		5 [—]
Konto his		5 [—]
Zemljeknjižna prošnja		5 [—]
Rubrun za zemljeknjižne prošnje		4 [—]
Obrazec U. Pristopni list		6 ⁴⁰
V. Izkaz za rentni davek		4 [—]
Fascikelni za dolžna pisma	1 par	—90
" " pristopne liste	1	—60
" " menice	1	—60
Knjiga za naložen denar št. 600 K/70	kolek	2,40
" izposojila št. 600 K/70	kolek	2,40
inventar št. 600 K/70		2,40
Imenik (index) vlagateljev 195/548		1 ²⁰
zadružnikov in dolžnikov 195/548		1 ²⁰
Zapisnik za sklepe načelstva 400 K/100		2 ⁷⁰
občnega zbora 400 K/70		2 ³⁰
Ovitki za obrazce O., P., R., po 100 pol po		6 [—]

VEZANJE VSEH KNJIG SE PRESKRBI V LASTNI KNJIGOVEZNICI SOLIDNO IN CENO.

Zvezna knjigoveznica, Celje

Schillerjeva cesta šte. 3

se priporoča za vsa v svojo stroko spadajoča dela, kakor: vezanje zapisnikov, raznih liturgičnih in drugih knjig, molitvenikov, izdelovanje map, fascikljev itd. Sprejemajo se tudi vsakovrstna galanterijska dela. Izvršuje vse ceno, hitro in solidno.

Prodajalni urad hišnih hranilnih nabiralnikov

(Heimsparkassen-Verkaufsbureau.)

Telefon 13.340.

r. z. z om. z.

Telefon 13.340.

DUNAJ, I., Stadiongasse 6.

Mi oferiramo sledeče vzorce:

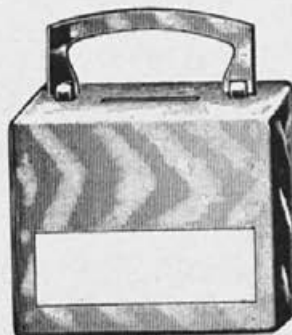
Burns-ov nabiralnik, izdelek Weitz: ovalen, bakreno oksidiran, 8 cm visok, 10 cm dolg, 6 cm širok, zapah s pastjo.

Cloeter-jev nabiralnik, vzorec št. 3: štirioglat bakreno oksidovan, 7 cm visok, 10 $\frac{1}{2}$ cm dolg, 5 cm širok, zapah z premičnim tulcem.

Selfmen-ov nabiralnik, ovalen, bakreno oksidovan, 8 cm visok, 10 cm dolg, 6 cm širok, zapah s pastjo,

Stegmann-ov nabiralnik. (Budjevice): štirioglat, bakreno oksidovan, 8 cm visok, 10 cm dolg, 6 cm širok, zapah z jezički.

Na sprednji strani nahaja se tablica, v katero se vtisne ime denarnega zavoda in tekoča številka. Cena vsakemu vzorcu je K 6.— vštrevši napis in omo z železniške postaje Dunaj, pri vzorcu Stegmann z železniške postaje Budjevice.

! Varne pred ognjem in vlomom !

Blagajnice

prodaja v vseh velikostih, najboljše izdelane, firma ki obstoji že nad 30 let

S. BERGER

DUNAJ, I. Wipplingerstrasse 29.

Vzorci so v rabi in se lahko ogledajo pri Zadrugi Zvezi v Celju in pri mnogih drugih posojilnicah in hranilnicah v vseh slovenskih pokrajinah.

Dr. Ed. Volčič v Novem mestu (Kranjsko)

je uredil ter dobivajo se pri njem in pri vseh knjigo-tržcih naslednje pravne knjige:

1. **Civilnopravni zakoni** z obširnim slovenskim in hrvatskim stvarnim kazalom, obsegajoči XII. in 909 strani. 1906. V platno vezana knjiga . . . K 8[—]
2. **Odvetniška tarifa**: določila o rabi hrvatskega in slovenskega jezika pred sodišči; sodne pristojbine s stvarnim kazalom (20 tabel). 1906. Broširano K 1⁸⁰
3. **Zakoni o javnih knjigah**, zemljiških itd. z vsemi predpisi, ki so z njimi v zvezi, s stvarnim kazalom v hrvatskem in slovenskem jeziku, z vzorci knjižnih prošelj in vpisov. 1908. Preko 30 tiskanih pol. Mehko vezana knjiga . . . K 5⁶⁰
Popolno v platno vezana . . . K 6[—]

Dalje od „Poljudne pravne knjižnice“, ki jo izdaja društvo „Pravnik“.

- Zvezek I. **Zakon o dovoljevanju poti za silo**, s pojasnili in vzorcem prošnje. 1907. Mehko vezano K 4[—]
- Zvezek II. in III. **Predpisi o železniških in rudniških knjigah**. 1908. Cena mehko vezani knjižici . . . K 8[—]
- Zvezek IV. in V. **Pristojbinske olajšave ob konverziji terjatev**. 1908. Knjiga potrebna posebno posojilnicam in denarnim zavodom sploh. Mehko vezana knjižica . . . K 8[—]
- Zvezek VI.—X. **Predpisi o razdelbi in ureditvi ter o zložbi zemljišč**. 1907. Mehko vezano K 2[—]

Ako ni dogovorjeno drugače, pošilja urednik knjige s pošto proti poštnemu povzetju, tako, da se k navedenim cenam priračunijo le resnični in poštni izdatki; pri naročilih do 2 K je najceneje, ako se pošlje naprej kupnina in 10 vin. poštnine v gotovini ali poštinih znamkah.

Glogowski & Co.

Radetzkystrasse 5 ☞ Gradec ☞ Radetzkystrasse 5

Edina prodaja

Remington-pisalnih strojev

Največji zavod te vrste. Svetovna znamka.

Podružnice in prodajalnice v 42 mestih.

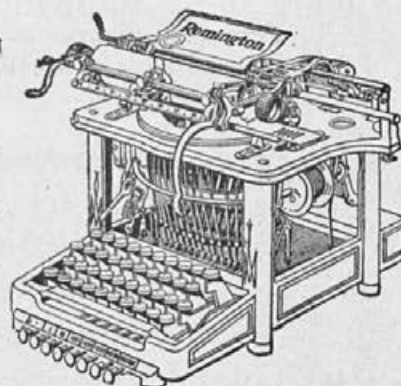
Centrala za Avstrijo na Dunaju, I. Franz-Josefs-Kai 15 in 17.

Najnovejši vzorci: _____

ILION, model št. IX, 10—2
REMINGTON-BILLING stroji,
SPECIJALNI TABULATOR stroji s pripravo za pisavo različne barve.

Posebni stroji za vsak namen in za vsako stroko.

Specijalni katalogi zastonj in poštnine prosto.

Zadruga Lastni dom

naznanja, da je prilagodila svoja pravila tako, da izvršuje sedaj poleg stavbenih tudi druga kreditna opravila, kakor vsaka

hranilna in posojilna zadruga.

Zaradi tega je uredila svoje poslovanje tako, da sprejema tudi hranilne vloge na tekoči račun, ali na vložne knjižice, : daje posojila, pomaga kupovati hiše, zemljišča itd., itd. :

Hranilne vloge obrestuje stalno po

5%

od dneva vložitve do dneva vzdiga ter plačuje rentni davek za vlagatelje sama iz svojega.

Zadruga je upeljala tudi hišne hranilne nabiralnike: kdor napravi temeljno vlogo vsaj 5 K, dobi v porabo brezplačno tak nabiralnik, katerih vlagatelji že mnogo posedujejo. Natančna pojasnila se dobijo lahko vsak dan pri udih načelstva, zlasti pri blagajniku.

Pisarna se nahaja sedaj v Celju, Schillerjeva cesta št. 3, I. nadstropje.

Načelstvo

Zadruga Lastni dom v Gaberju pri Celju,

reg. st. zadr. z om. zav.:

Dr. Vek. Kukovec, predsednik, Ivan Rebek, podpredsednik, Franjo Jošt, blagajnik, dr. Anton Božič, dr. Jos. Karlovšek, Franc Pušnik, Alojzij Terček, udje načelstva.

POSOJILNICA V CELJU

„NARODNI DOM“ v lastni hiši.

Posojilnica v Celju, ki je bila leta 1881 z neomejeno zavezo ustanovljena, šteje sedaj nad 4200 zadrušnikov, kateri imajo vsega nad 88.000 kron vplačanih deležev ter ima sedaj nad 6 in pol milijona kron hranilnih vlog in nad 332.000 K rezervnega zaklada.

Hranilne vloge sprejema od vsakega, če tudi ni član zadruge ter jih obrestuje po 4 in en četrt odstotkov; posojilnica plačuje rentni davek sama, ne da bi ga otegnila vlagateljem. Posojila daje na osebni ali hipotekarni kredit proti 5 in pol odstotnemu in 5 odstotnemu obrestovanju.

Posojilnica v Celju uraduje vsak dan dopoldne od 9. do 12. ure, izvenredni nedelje in praznike.

„Južnoštajarska hranilnica v Celju“, Narodni dom

za katero jamčijo okraji: Gornjigrad, Sevnica, Šoštanj, Šmarje pri Jelšah, Vransko za popolno varnost vlog in za njihovo, po pravilih določeno obrestovanje do neomejene visokosti, ima sedaj hranilnih vlog 4.000.000 kron.

Hranilnica posluje s strankami vsak torek in petek dopoldne, za druga opravila pa je urad odprt vsak dan ob navadnih uradnih urah. Hranilne vloge obrestuje po 4 od-totke in pripisuje obresti polletno h kapitalu ter plačuje hranilnica rentni davek sama in ga ne odtegne vlagateljem, tako, da dobe isti popolnoma nad 4 odstotke obresti.

Izposojuje pa na zemljiško varnost po 5 odstotkov, občinam in korporacijam navedenih petih okrajev po 4 tri četrt in pol odstotkov obresti.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Podružnica v Celovcu. Delniška glavnica 2.000.000 K. Rezervni zaklad 250.000 K. Podružnica v Spljetu.

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunalnih obligacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.

Promese izdaja k vsakemu žrebanju.

Zamenjava in eskomptuje

izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapale kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje.

Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavelje.

Eskompt in inkaso menie. — Borzna naročila.

Denarne vloge sprejema

po 4 in pol odstotkov

v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vložni denar obrestuje od dne vloge do dne vzdiga.

Promet s čekli in nakaznicami.

Zadružna Zveza v Celju,

registrovana zadruga z omejeno zavezo

razteza svoj delokrog po Štajarskem, Kranjskem, Koroškem, Primorskem in v Dalmaciji ter ima namen, pospeševati razvoj zadružnega delovanja v obče ter zastopati koristi svojih članov v vsakem oziru.

Zadružna Zveza v Celju

sprejema za člane vse pridobitne in gospodarske zadrug in društva kakoršnekoli vrste kakor: hranilnice in posojilnice, mlekarske in sirarske, kmetijske, konzumne in produktivne zadrug i. t. d.

Zadružna Zveza v Celju

snuje in pospešuje poglavito **slovenske kmečke Raiffeisenske** posojilnice ter kmetijske, mlekarske in druge gospodarske zadrug.

Revizijsko koncesijo

t. j. pravico izvrševati obligatorično revizijo zadrug in društev po določenih zakona od 10. junija 1903, drž. zak. št. 133 je podelilo visoko c. kr. ministrstvo za notranje stvari Zadružni Zvezi v Celju z ukazom od 22. marca 1906 št. 743 ter izvršuje ista revizije po svojih strokovnjakih.

Denarna Centrala Zadružne Zveze v Celju

je urejena vsem novodobnim potrebam primerno ter oskrbuje denarno spopravnost med svojimi članicami.

Denarna Centrala

sprejemlje denar na obrestovanje v tekočem računu ali kot hranilne vloge, katere obrestuje po najvišji mogoči obrestni meri in jih izplačuje na zahtevanje poštnoobratno. Rentni davek plačuje Zadružna Zveza sama.

Denarna Centrala

dovoljuje in izplačuje zadrugam kredit v tekočem računu ali kot naložbe po kar najbolj mogoči nizki obrestni meri in kar najhitreje.

Denarna Centrala

je imela prometa leta 1907 okroglo **15 milijonov kron** ter je ista velika dobrota za vse članice.

Vse zadrug Zadružne Zveze v Celju so imele v letu 1906:

denarnega prometa	K 236.848.258'92
čistega dobička	507.922'94
rezervnih zakladov	3.672.985'25
skupnega lastnega imetja	5.541.905'98
ter vseh aktiv (premoženja) skupaj	100.572.031'71

Zadružna Zveza v Celju

je član Splošne Zveze kmetijskih zadrug avstrijskih na Dunaju, ki izvršuje pri istej tudi obligatorično revizijo.

Zadružna Zveza v Celju

je imela koncem leta 1906 u članjenih okroglo 170 zadrug.

Zadružna Zveza v Celju

je naslednica poprejšnjega društva Zveza slov. posojilnic, ki je bila osnovana leta 1882—1883. Delovanje teh korporacij in njenih funkcionarjev traja toraj že 25 let in je to najstarejša Zveza na Slovenskem in na slovanskem jugu sploh.